

Uredništvo v Gornji Radgoni, Spod. Griž šte. 7, I. nadstropje. Rokopisov ne vrača.

Poštnina a v gotovini.

Upravništvo v Gornji Radgoni, Spod. Griž šte. 7, I. nadstropje. Telefon šte. 7.

Izhaja vsak četrtek zjutraj in stane poštino vred celo leto 24 Din, leta 12 Din, leta 6 Din. Posamezna številka 75 p.

SLOVENSKA STRAŽA

GLASILO OBMEJNIH SLOVENCEV

Inserati: Ena šeststolpna petivrstna (prostor 3 mm visok in 42 mm širok) 75 p. Pri večkratni objavi primeren popust. Posamezna številka 75 p.

5. šte. v.

Gornja Radgona, dne 1. februarja 1923.

V. leto.

V boj za avtonomijo Slovenije!

(Glosa k proglasu Jugoslov. kluba.)

(Nadaljevanje.)

VI.

Slovenska ljudska Stranka — stranka ravnopravnosti vseh slojev.

V predhodnih izvajanjih smo se mudili pri raznih strankah, ki pridejo v bodočih volitvah v Narodno skupščino v poštev. Predstavili smo javnosti nad vse koruptno Demokratsko stranko, kakor se je pojavila na Slovenskem in zatem opisali v zadnji številki privesek JDS — znano slabostno stranko. Sodili smo obe najnevarnejši stranki — po njunih delih. Videli smo, kaj sta za volitve obetali in kaj sta po volitvah storili. Vsaka stranka ima nekaj dobrega in tudi nekaj slabega na sebi, vsaka pa ima gotovo bleščeč in sijajen program, kar pa še ni vse. Drugo vprašanje je, kako se ta program izvaja. In če pogledamo v politično zgodovino naše preteklosti in polpreteklosti, najmanj od preobrata do danes, moramo, ako hočemo biti pravični in resnicoljubni, priznati, da je edino Slovenska ljudska Stranka ostala zvesta svojim načelom, svojemu programu in da je v okviru danih ji možnosti kljub vsem zaprekam in oviram storila mnogo za blaginjo ljudstva, po katerem nosi svoj ponosni naziv. — Stranka stoji predvsem na strogem stališču spolne verske in narodne jednakopravnosti, ker vidi v tem jamstvo za mirni in mogočni razvoj države, jamstvo za blaginjo vseh državljanov brez razlike vere in narodnosti. Ravno raditega je nastopila z vso energijo proti nesmiselnim kulturobojnim poizkusom, ki so bili naperjeni na Katoliško Cerkev in njene vernike. Pa pravijo, da ni nikjer opažati kulturnega boja! Prikrito in zvito je zasnovan njegov načrt in nazadjaški kancelparagraf v Ustavi nam je dovolj žalostna priča, kam meri tak paragraf. Radi njega smo prišli v sramotno luč pred celim civiliziranim svetom. In kaj Prebičevske odredbe radi katoliških šol? Pucljevo stremljenje po odpravi veronauka iz srednje kmetijske šole? Pregarjanje odn. grobo zapostavljanje takozvanih samostanskih učnih zavodov, ki pripadajo državljanom katoliškega verskega prepričanja? Posedva samostanskih zavodov in kulturnih institucij se odvzemajo v inenu „neke agrarne reforme“. Kam meri to? Omikanemu svetu je znano, da danes duhovniški stan le še životari, ker ne dobiva od nikoder primernih dohodkov. Zakaj? Naravna posledica je, aa se potem vsak še tako idealen inteligent boji tega stanu, ki se pri državljanih pravoslavne in turske veroizpovedi mnogo bolj upošteva. Ali ni to prikriti kulturni boj? Ali je to enakopravnost? Noben vladajoči sistem si ni drznil prepovedati katoliškega veronauka po vojvodinskih šolah — demokratsko-samostojna klika se je naprezala, da doseže to. In zakaj je še toliko katoliških provincij in škofij brez svojih pravih gospodarjev? Zakaj se zavlačuje imenovanje škofov kot

nekako brezpomembno? In še sto in sto vprašanj se da postaviti v ilustracijo naše trditve, da obstoja odnosno je zasnovan v naši državi od kulturobojnikov Žerjav-Pribičević-Pucljevega kova kulturni boj, ki se pojavlja ponekod z vso barbarsko surovostjo. — Slovenska ljudska Stranka je kot stranka enakopravnosti dolžna, da se bori proti takim razmeram v državni upravi. To je dolžna predvsem ljudstvu, katerega ime nosi. — Znano je vsem, kako se je iz državne blagajne plačala propaganda za pravoslavno vero med brati Čehi in da so se težke svote potrošile (prosim državnega novca, denarja vseh davkoplačevalcev!) za agitacijo proti grškim katolikom. To moramo pobijati, to je naša sveta dolžnost pred Bogom in narodom.

Kakor je demokratsko-samostojni režim zasovražil vse katoliške verske in vzgojne stanove, z isto vnemo je podpiral one ustanove, ki so bile pripravljene, rušiti temelje morale in etike. Iz plemenitega sokolstva, ki je bilo nekdanj ideal vsakega zavednega Slovana je ta brezstidna klika ustvarila protiversko avantgardo, podprla isto z denarjem in celo potegnila prevzišeno osebo vladarja, da je izdal v prilog tej družbi manifest. Sokolstvo je danes samo še politično-strankarski pojav.

Proti tem enostranskim, krivičnim in nekulturnim izrastkom pa se hoče in mora boriti Slovenska ljudska Stranka s svojimi poslanci.

Sedaj se zbira vojska izkušenih bojnikov in ko sine 18. marca 1923 jutranja zarja, mora vse, kar ljubi pravico in resnico, vse, kar spoštuje enakopravnost in ljubi red in mir v odločno in žilavo ofenzivo proti masi koruptnih elementov, ki so imeli državo za vir osebnih dobičkov, državo, to ponosno tvorivino naših stoletnih tajnih in skritih želj, državo, ki je uresničenje naših plahih stoletnih sanj o svobodi.

Vse za državo! je predvsem klic Slovenske ljudske Stranke, ki hoče kot stranka popolna enakopravnosti vseh slojev prebivalstva v državi, dati isti zdrav temelj in nanj postaviti trdno in skalnato stavbo bratske sloge in edinstva.

(Nadaljevanje prihodnjič.)

Odprto pismo gospodu ministru dr. Niku Zupaniču.

Gospod minister!

Podpisana Osrednja Zveza, ki, daleč od vsakega strankarstva, združuje vse strokovne organizacije aktivnih in vpokojenih civilnih državnih nameščencev, vpokojenih civilnih državnih nameščencev, vpokojenih častnikov, njih vdov in sirot v Sloveniji, se obrača v zmislu sklepa širšega odbora z dne 13. t. m. do Vas, gospod minister, s prošnjo za pomoč v uri najhujše stiske, ki ji je bila kdaj usojena.

Vseobča draginja, ki se vedno raste in ki preti, da preskoči tudi na stanovanja, nas je pritirala ob rob prepada. Gospod minister! Ne bomo Vam slikali podrobnosti žaloiiger, ki se odigravajo v naših rodbinah dan za dnem, in ki nam ubijajo delovno moč doma in v uradu ter izpodkopujejo našo moralno odpornost. Vse to je danes prišlo že v širšo javnost.

Podpisana O. Z. je po Glavnem Savezu v Beogradu in na beograjskem činovniškem kongresu meseca oktobra in novembra 1922 sku-

šala doseči ublažitev težkih življenjskih prilik, pod katerimi ječimo, ter je stavila na kompetentnem mestu svoje utemeljene zahteve. Prememba v vladi je žal prekinila že započeto delo zakonodavnega in finančnega odbora, ne odvezuje pa nas dolžnosti, da danes, ko se kriza bliža katastrofalnemu vrhuncu, vnovič opozorimo na svoje najvažnejše potrebe.

Za svoj glavni, če tudi trenutno neizvedljivi postulat proglašamo enotno in moderno ureditev našega službenega razmerja do države in izjavljamo, da od tega že v interesu solidarnosti ne bomo odnehali.

Maksimiranje rodbinskih doklad nižjim državnim uslužbencem smatrajo vse organizacije brez izjeme za nesocialen čin in ga enodušno obsojajo tudi iz etičnih razlogov.

Enotno in primerno ureditev pokojnin, vdovnin in sirotin so sprejele vse pokrajinske zveze državnih nameščencev v svoj delovni program, ki od njega ne morejo odstopiti.

Najbolj pereče vprašanje pa je, da se brez odloga zvišajo draginjske doklade na način, ki bi nam jamčil vsaj skromen, stanu primeren obstoj, odstranil mukotrpne skrbi in pehanje za postranskimi pridobitnimi viii ter poživil utrujeno voljo do udejstvovanja. Beraška odmera prejemkov, ki jih dobivamo danes, upropašča z državnimi nameščenci državo samo.

Gospod minister! Kot ožjega slovenskega rojaka v odgovornem svetu krone, kot našega bivšega stanovskega vrstnika, ki od blizu pozna razmere in tudi ve, da v zvestobi do države in narodnega prestola ne zaostajamo za nikomur, si Vas dovoljuje podpisana O. Z. javno vprašati: kakšno stališče nameravate zavzeti v vladi glede zadovoljive rešitve gmotnega vprašanja aktivnih in vpokojenih državnih nameščencev? Položaj se postruje od dne do dne, in Zveza le še s skrajnim naporom vzdržuje boj za naš obstanek v svojih rokah. Ako tudi ta njen apel ostane brezuspešen, je izrabila svoje zadnje sredstvo in more samo še upati in želiti, da bo naše nameščensvo, ne meneč se za svoj materijelni in moralni pogin, častno prestalo to uprav nadčloveško skušnjo, pred katero današnje stanje stvavi njega patriotizem in discipliniranost.

Uvažujemo v polni meri zahteve državnih financ in se za to zadovoljujemo z neobhodno potrebnim. Za to se pa morajo najti sredstva. Če žuga nepopravljiva škoda, vlade najparlamentarnejših držav, v svesti si svoje odgovornosti, najdejo pot in pogum, da ustavijo razvoj, na katerega koncu je obup z vsemi posledicami.

V Ljubljani, dne 18. januarja 1923.

Za „Osrednjo Zvezo javnih nameščencev in vpokojencev v Sloveniji“:

Maks Lilleg t. č. predsednik.

Joža Bekš, t. č. tajnik.

Prošnja za volilni sklad SLS.

Izvršilni odbor Kmetske Zveze, oz. Slovenske ljudske stranke za Slovenski Štajer se obrača do vseh zavednih in premožnih pristašev z nujno prošnjo, da blagovolijo darovati večje svote za strankin volilni sklad.

Volitve v narodno skupščino so razpisane za 18. marca 1923. Od teh volitev bo odvisna boljša ali nesrečna usoda naše domovine.

Volilne priprave stanejo veliko denarja. Za volitve je treba mnogo lepakov, letakov, dopisov in tiskovin. Tudi vožnje stanejo ogromne vsote. Poština bo pri teh volitvah desetkrat tako visoka, kakor je bila pri zadnjih. Zato prosimo somišljenike in prijatelje, da pri vsaki priliki zbirajo doneske za volilni sklad Kmetske Zveze, oziroma Slovenske ljudske stranke. Samostojneži so za zadnje volitve dobili

od dr. Žerjava 400.000 K, letos bodo gotovo dobili še več. Mi kot krščanska in ljudska stranka nimamo tako bogatih stricov za seboj, kakor je dr. Žerjav za samostojneže, zato si moramo sami pomagati. Na delo torej za naš volilni sklad! Doneski za volilni sklad se naj pošiljajo na naslov: Slov. kmetiska zveza v Mariboru. Naj se vedno označi pri pošiljatvi, da je znesek namenjen za volilni sklad.

Komur je pošiljanja denarja prenerodno, lahko odda svoj prispevek kadar koli tudi v pisarni SLS v Gornji Radgoni v hiši posojilnice.

Na delo za zmago naše poštene krščanske in slovenske stvari!

Dr. Anton Korošec, Dr. Karel Verstovšek, Dr. Anton Jerovšek, Dr. Josip Hohnjec, Dr. Josip Leskovar, Vlado Pušenjak, Ivan Vesenjaj, Marko Kranjc, dr. Anton Ogrizek, Franjo Zebot.

Tedenske novice

Nova devizna naredba od 1. januarja 1923. Dne 1. januarja t. l. je izšla nova naredba o poslovanju z devizami in valutami, glasom katere smejo pooblašene banke (v Dolnji Lendavi Slovenska banka podružnica, v Murski Soboti Slavenska banka podružnica ter v Ljutomeru Slovenska banka podružnica) prodajati valute ter izvrševati nakazila:

A) Uvoznikom (trgovci, ki prejmejo blago iz inozemstva) pod sledečimi pogoji: 1. Predložitev potrdila o protokolaciji, oziroma obrtnega lista. 2. Predložitev potrdila za zadnji kvartal plačanih davkih. 3. Podpis obaveze pri banki, da trgovec resnično uvozi blago tekom 6 mesecev in opraviči nakup, da predloži: a) originalno fakturo dobavitelja glasečo se na kupljeno veljavo, b) carinsko boleto fakturiranega blaga. Odbori pri Narodnih bankah so odpravljani. B) Popotnikom: 1. na podlagi Jugoslovanskih potnih listov opremljenih z vizumom konzulata dotične države kamor se potuje, 2. na podlagi posebnih dovoljenj finančnega ministerstva (finančnih oblasti). Na potne liste smejo pooblašene banke izdati sledeče valute: a) za Francijo in države z boljšo valuto Frs. 3000 b) Čehoslovaško in Italijo po 3000 Kč. ali Lir 3000 c) za države s slabjšo valuto n. p. Avstrijo, Ogersko, Poljsko, Nemčijo, Bulgarsko, pa v vrednosti Dinarjev 3000. Banke morajo prodajo valut na potnih listih zabeležiti.

Francoske čete ostanejo v Poruhrju dve leti. Za diktatorja zasednega ozemlja je imenovan general Weigand. Po poročilu „Echo de Paris“ ostanejo Francozi v zasedenem ozemlju dve leti. Francosko vojno ministrstvo je poslalo v zasedeno ozemlje 3750 francoskih urad-

nikov in poduradnikov, ki bodo zamenili odpuščene nemške uradnike. Vsled okupacije je delavstvo odložilo delo v vseh komunalnih in državnih institucijah ter v vseh tovarnah. V Münchenu se vrše velike protifrancoske demonstracije.

Zbor zaupnikov SLS

ki bo v smislu poslovnika stranke določil kandidate za prihodnje skupščinske volitve, se bo vršil v ponedeljek, dne 5. februarja ob pol 11. uri dopoldne v Ljubljani v veliki dvorani hotela Union s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelnika SLS dr. Korošca.
2. Zahteve slovenskega ljudstva: govori poslanec Sušnik.
3. Določitev kandidatov za vse volivne okraje Slovenije.
4. Slučajnosti.

Vabimo Vas, da se zbora zaupnikov zanesljivo udeležite.

Ljubljana, 26. januarja 1923.

Za načelstvo SLS:

Dr. Korošec s. r., t. č. načelnik.

Dr. Kulovec s. r., t. č. tajnik.

Opomba. Tajništvo SLS je pričelo danes razpošiljati vsem zaupnikom SLS vabila na zbor zaupnikov. Kdor izmed gg. zaupnikov ne bi do srede 31. t. m. vabila prejel, naj nam nemudoma sporoči, da pogreško pravočasno popravimo.

Tajništvo SLS, Jugoslovanska tiskarna.

Dopisi.

Plemeniti vzgled. Vlč. župnik Klekl, lastnik prekmurskih „Novin“, ki gotovo ne plavajo v sijajnih financah je poslal za Obmejni tiskovni sklad din 20. Koliko stokrat premožnejših obmejnih Slovencev je, ki ne darujejo v ta namen ničesar, skoro vsi v dobri veri, da smo oblagodarjeni s — kapitalom! — Nadalje je darovala Neimenovana vdova din 10 in g. Janez Lančič din 30. Vsem plemenitim darovalcem: Bog plačaj!

Melé. V nedeljo dne 28. januarja t. l. se je ob priliki blagoslovitve vaškega zvona za občinsko kapelico na Meléh nabralo pri večerji med veselimi gosti za dijaško kuhinjo v Mariboru 152.50 din ali 610 K. Enako naj bi se pri vseh poječinah, katerih sedaj v predpustnem času ne manjka spominjali povsod, ter na tak način lajšali bedo našim ubogim dijakom, kateri ne sedé pri obloženih mizah. Vsem darovalcem prisrčni „Bog plačaj“.

Ljutomer. Koliko veselic, gostij in zabav in zabav se vrši v tem presnetem predpustnem času. Toliko denarja se potroši za pijačo in zabavo ali le redko,

redko kdo se spominja Obmejnega tiskovnega sklada. Društva iz trga in okolice, ne bodite zaspana! Četudi mal dar, vendar je dobrodošel naši Murski Straži, ki se je priljubila vsem obmejnim Slovincem. Kot zvest čitatelj in stalni naročnik Murske Straže pozivam naše obrtnike, industrijce, trgovce i. t. d., da z inserati podprejo naše krajevno in glavno glasilo, ki naj bi imelo prednost pred drugimi listi. List se lepo razvija in prepričan sem, ako bi mi vsi skupaj držali, bi se tudi povečal. Zatorej na delo za naše krajevno glasilo in darujte kak milodar vi, ki vas je Bog oblagodril s premoženjem — za Obmejni tiskovni sklad! (Opomba uredništva: Radi priobčujemo ta izredno lakavi dopis z zavestjo, da pišemo v duhu ljudstva, za katero je list namenjen. Popolnoma se strinjamo z izvajanjem g. dopisnika, pristavljamo pa, da so edino voditelji naših društev oni malomarni ljudje, ali sebični lokalpatrijoti, ki so krivi, da se delo naše ne razvija tako, kakor bi bilo želeli. Vendar stavljamo v naše zavezne može vse upanje in pričakujemo, da ta glas iz občinstva ne bo ostal brez odziva za našo težavno in pravično stvar.)

Sv. Jurij ob Ščavnici. Prijazen opomin hišnim posestnikom. Zadnji čas je že, da snamete nemške napise od nemških in židovskih zavarovalnic in je nadomestite s slovenskimi. Slovenci imamo domačo zavarovalnico namreč: „Vzajemno zavarovalnico v Ljubljani“, katera ima v vsaki župniji zastopnika, kateri sprejema ponudbe. Sramota za vsakega zavednega Slovenca, kateri ima zavarovano pri tujih zavodih ter s tem podpira tuji kapital in polni židovske žepe in blagajne. Marsikaterega premotijo, češ, sedaj je vse pod „Jugoslavijo“ in vse v Ljubljani i. t. d. In stem premotijo marsikaterega zavednega Slovenca. Zato in dajte zavarovati pri domači zavarovalnici za resnično vrednost, da se ob času nesreče ne boste bridko kesali in mogoče celo gospodarsko propali ako pride nesreča. (PS. Velja v celoti za celo državno mejo, vzlasi za Mursko polje, Slovenske gorice, Prekmurje. Danes velja bolje kot nekdanje geslo: Svoji k svojim! — Uredn.)

Apačka kotlina. (Naši mlinarji). To, kar uganjajo naši mlinarji nekaznovano, izvzemši onega v Lutvercih, presega že vse meje dovoljenega. Oblasti so kaznovale razne mesarje in gostilničarje radi navijanja cen. Ko so bili kaznovani in so ljudje par dni se s hvaležnostjo spominjali naših oblasti, so ti kaznovanci zopet začeli po starem. Oblasti, kontrolirajte cene večkrat in jim maksimalno predpišite s posebno tabelo. Vzgl. du teh odeluhov vestno sledijo naši mlinarji. Vsi vemo, da je suša letos našega kmeta skoraj uničila. Ono malo zrnja, kar je pridelala žuljava kmečka roka, skoro na polovico

Arbogast Reiterer. O. T.—r.

Skrivnostni glasovi iz drugega sveta.

(Dalje.)

Kaj pravijo duhovi sami o sebi? Pravijo dosledno, da so duše umrlih ljudi, kažejo človeško znanje in so s svojo razumnostjo, pa tudi s svojimi zmotami silno podobni živim ljudem. Često zatrjujejo, da se nahajajo v stanju očiščevanja, da gredo stopnjema višje, kakor smo slišali o duhu Kathe King, da je bil njen položaj v času prikazovanja mučen in žalosten, da je za pokoro za svoje grehe storila vse to, dočim bi iz njenega vedenja doslej vsi prej sklepali, da je srečno veselo bitje, razpoloženo celo za dovtype. Zgodi se tudi, da poklicani ne odgovori, „ker je že zveličan“ ali „ker potrebuje še vaše pomoči... Molite zanj!“ Tako se je zgodilo nekoč med svetovne vojne na južnotirolski fronti. Volaki so res molili in kakor poklican se je javil, ni,

da se zahvali. Drugi zopet govorijo zelo prešerno in ne morejo svojega lepega duhovnega življenja dovolj bujno opisati, pridevajo si imena slovitih rajnih ter zahtevajo pravcati respekt.

Prepričan sem trdno, da so duhovi spiritalističnih krožkov po večini resnične duše umrlih ljudi, da se nahajajo v najboljšem slučaju med dobro umrlimi v duhovnem življenju pač na zelo nizki, če ne na najnižji stopnji v kraju očiščevanja in da so še zelo podvrženi zmotam.

Najplemenitejši duševni sili sta razum in volja, ki sta v življenju lahko podvrženi mnogim slabostim in napakam. Po smrti morajo te slabosti izginiti, docela izginiti; če jih življenje s svojimi težavami ni moglo obrusiti, ostanejo pridržane za kraj očiščevanja (vice) v duhovnem svetu in tam se jih je težko, zelo težko iznebiti — tudi napak razuma, osobito takih razumniških napak, ki izvirajo iz pokvarjene volje. Zato si upam trditi, da so duhovi spiritalističnih krožkov kljub svoji dobri volji podvrženi zmotam.

V tem mnenju me utrujejo tudi okultistični pojavi. Nek trgovec iz Elberfelda je mnogo slišal in bral v nenavadnem možu rud. svetniku Swedenborgu; ker se je mudil baš po opravkih v Amsterdamu, kjer je bival Swedenborg, ga je obiskal, da bi ga natančneje spoznal. Ob tej priliki je prosil vidca, naj mu oprosti, če ga prosi, da poda dokaz za svojo izredno zmožnost občevati z duhovi. Ker je Swedenborg rad privolil, izrazi trgovec željo, da bi poizvedel od njegovega prijatelja, ki je umrl kot mlad bogoslovec, o čem sta govorila, ko sta bila zadnjič skupaj. Swedenborg si je izprosil nekaj dni časa. Ko trgovec zopet pride, mu pravi Swedenborg smehljaje: „Govoril sem z vašim prijateljem. Predmet vajinega razgovora je bila obnova vseh stvari“, in razloži osuplemu trgovcu natanko, kaj sta eden ali drugi trdila v stvari. Ta dokaz se je zdel trgovcu močen, da neovrgljiv in boječ je vprašal dalje: „Kako se godi mojemu prijatelju? Ali je zveličan?“ — „Ne“, odgovori Swedenborg, „ni še zveličan; trpi še in muči se še vedno z mislijo o prenovitvi vseh stvari.“ (Dalje prihodnjč.)

upropasti mlinar, poleg vsega pa si zaračuna svoje delo primerno visoko, kakor da ni nič odtegnil. To ne gre. Oblast, pogledaj na prste! Zrnje se mora, predno se odda, stehtati in ravnofako tudi — moka! Izdajo naj se pravični tarifi po zaslišanju kmetov in mlinarjev. Zakaj so napr. lahko mlinarji—Prekmurci poštenjaki? Začne se pa naj ta kontrola pri mlinarju g. Vizjaku v Konjišču, ki je pravi tiček. — Ravnotako je z usnjarsko obrtjo. Ako pa so ljudje pametni, pa se z apačkim usnjarem naj ne ukvarjajo, ker imajo v Gornji Radgoni najcenejše in najsolidnejše podjetje te stroke. — Ako se te razmere ne popravijo, bomo drugič govorili bolj glasno in jasno!

Apāče. (Na naslov poštnega ravnateljstva). Kaj ste okrenili na naš poziv listu radi nekorektnega, protidržavnega stopanja odn. ponašanja poštarja, torej državnega uradnika Ivanuše? Ako se nam zadeva ne pojasni, predložimo cel material g. Ministru za posto in brzojav. — Grd primer oduševanja. Vašemu dopisniku se je naznanil slučaj, ko zahteva neki (sedaj še neimenovani) kapitalist ubogemu bajtarju K 70.000 proti 40% obrestim. Posojilojemalec je denar nujno rabil za nakup posestva, odn. njive. Kako naj revež zmaguje ta dolg, kako ga naj odplača v letih in kedaj? (Opomba uredništva: Naznanite nam ime, stanovišče posojilojemalca in posojilodajalca, da slednjemu s pomočjo oduševskega zakona zakurimo njegovo prelakomno zadnjo stran. Predstojeci slučaj je vnebovpijoči škandal, obenem pa žalostna slika naše gospodarske mizerije tu ob meji. Snujte male posojilnice-rajfajznovke!)

Ljutomer. Macedonske razmere. Naši listi toliko kritizirajo o Albanezih, Macedoncih, Bolgarjih, Črnogorcih in drugih komitaših, nikdar pa ne posvetijo potrebne pozornosti lastni zemlji. V noči od 29. na 30. januarja sta na cesti iz Ormoža v Ljutomer napadla dva neznanca zlikovca samotnega potnika, misleč, da ima mnogo denarja pri sebi. Ker je bil popotnik brez orožja se je le teško rešil napadalcev. Isti popotnik je že blizu Ljutomera bil ponovno napaden od dveh zlikovcev, katerih ni spoznal. Vzela sta mu navodno dve denarnici in odbežala. Oropani popotnik se je zagnal za njima in le težko dosegel vrnitev oropanega denarja. Te razmere bijejo v obraz tolika hvalisani civilizaciji naših krajev. Ime in naslov napadnega popotnika, ki je bil namenjen v Gornjo Radgono je na razpolago v našem uredništvu in prosimo pristojno varnostno oblast, da stori vse potrebno za varnost popotnikov na cesti Ormož-Ljutomer. — Slične pritožbe so se ponavljale lansko leto radi ceste Sv. Lenart (skozi Črni gozd)—Ivanjci. — Če se že v vsakem oziru prilagodimo našim balkanskim bratom in počasi popolnoma balkaniziramo, vendar kljub temu ne smemo dopustiti, da bi to balkaniziranje zavzelo tako čudno obliko. — Na teh cestah bi bili detektivi s kovčeki na mestu in ne po toplih kavarnih naših mest in po vlakih.

Murska Sobota. (Darovi Jugoslovenski Matici!) Osojbe kr. državne policije v Murski Soboti zbirko iz meseca decembra v znesku din 52.50: g. Andrej Bole, M. Sobota din 10; gđc. Cecilija Stalovsky iz Fokove poslala din 200 kot zbirko ki se je nabrala v veseli družbi med Rusi ob priliki proslave pravoslavnega Božiča v gostilni pri Skaliču v Hodošu. Vsem plemenitim darovalcem se podružnica prav toplo zahvaljuje. — P o s n e m a j t e! Osojbe kr. policijskega oddelka v Murski Soboti znatno zbirko z znesku din 1622.78 in 3 dolarje. Podružnica čuti za svojo dolžnost, da izreče imenovanemu osobju za njihovo nesebično in požrtvovalno delo v korist našega neodrešenega naroda javno svojo najtoplejšo zahvalo. Posnemajte!

Dopis iz Macedonije. (Izvirno). Štip, dne 19. I. 1923. Slavnemu uredništvu Murske Straže! Več dolgo sem v Makedoniji, ampak poročal vam nisem nobene poročila, in celo naročnik vašega

lista sem. — Dne 17. t. m. u večer dogodil se je strašen dogodek in to v vasi Kardafakovo na Ovčjem polju, dve uri od Štipa. — Na večer oko 5. sati (ure) priklatile so se komitske bande u jačini od dveh čet, katere so štejele oko 85 ljudi; njih komandanti so bili neki Todor Aleksandrov in Jovan Brlov, — največi lopovi v Makedoniji. Udarili so na vas in poklali oko 20 moških in 6 teško ranili, izmed katerih so bile tudi ženske in deca ter so vas zažgali in odišli brez sledu. Nema sluha ne duha za njimi; sigurno so se vrnili v Bugarsko. Vsi naseljenci so bili iz Bosne in Like, katerim je država dala zemljo, da jo obdelajo. Prema tome vas prošim, da tudi vi dodate vaše mišljenje. Čitatelj in naročnik vašega lista: Podnarednik Franjo Ajlec, pisar Štip. — (Priobčujemo radi predstojeci izvorni dopis našega fanta vojaka — njegovim rojakom na znanje, kako je tam doli v onih krajih, katere vznemirjajo bolgarske roparske tolpe. Država potroši za varnost teh krajev ogromne svote. Civilizacije je treba, pa bo red in mir. V to pa morajo delovati vse stranke v državi. Žalostno mora biti stanje naših naseljenčev Op. uredništva.)

Popravek. Po dolgi popravkarski procesiji je prispel na naše uredništvo sledeči, po zakonu pravilen popravek, katerega priobčujemo dobesedno cenj. čitateljem v zabavo, užaljenemu v zadoščenje:

Uredništvo Murske Straže, Gornja Radgona. Na podlagi § 19 tiskovnega zakona zahtevam z ozirom na Vašo poročilo št. 32 dne 18 t. m. Vašega cenj. lista da priobčite na istem mestu in z istim tiskom: „Ni res, da bi dal jaz za društvo „Sokolski dom“ v Gornji Radgoni 10 Din ampak res je, da sam dal 50 Din.“ Odl. spoštovanjem Lovro Petovar.

Tako skrbijo dopisniki-popravkarji za smeh in kratek čas tudi za zabavo. Edino žalostno-resnično dejstvo je pri tem: 1.) Ali so lagali demokrati kritiki, ki so vzvišeni nad vsakim dvomom in lažjo; 2.) Ali je lagal izvestitelj M. Str., ki je na lastna ušesa slišal ogorčeno kritiko in 3.) Ali pa laže velikodušni gospod velebankir gospod Petovar. — Kdo uganje, kaj je res?

Beltinci. (Na naslov poštnega ravnateljstva.) Slavno Uredništvo „M. Straže“ v Gornji Radgoni. Kot stalni čitatelj Vašega cenj. lista izprevidel sem, da je le časopis „Murska Straža“ na strani pravice in da le isti list večkrat kritično nastopa proti vsakemu nekorektnemu nastavljanju raznovrstnih državnih uslužbencem, katere so vse drugo, le Jugoslovani ne. Ravnotako se je zgodilo na spodaj označeni pošti, kateri urad je dobila v poslovanje spodaj navedena oseba, ki je strastna Madžaronka. Prosim in upam, da mi slavno uredništvo gre na vsak način o tem oziru na roko in blagovoli sledeče poročilo že v prihodnji številki priobčiti:

Madžaronstvo v Prekmurju. Pred kratkim časom posrečilo se je neki osebi od merodajne oblasti na nerazumljiv način spraviti na poštni urad Beltinci kot praktikantinja hudo zagriženo Madžaronko Hedvo Cačovič. Da je ista res, kakor prednavedeno, Madžaronka, kaže dejstvo, da se omenjena oseba poslužuje v splošnem in izzivalno le samo madžaronskega jezika ter s tem prezira in smeši vse, kar je slovenskega. Merodajno oblastvo bi moglo vedeti, da ima Hedva Cačovič tudi brata rezervnega poročnika bivše Madžarske, kateri je iz sovraštvo do Slovencev zapustil Prekmurje in se sedaj kot nastavljen učitelj na Madžarskem nahaja. Samo ob sebi umevno, da bo stala navedena poštna praktikantinja z svojim bratom v najtesnejših osebnih stikih. Celo pa v sedanjem času, ko je madžarska politika hudo napeta proti nam. Kakšne posledice znajo imeti takšne pismene zveze za nas, ni treba posebej povdarjati. — Umestno bi bilo, da se poštno ravnateljstvo ob sprejemu novih praktikantinj informira o njih le v toliko, kakšnega duha so iste osebe, ali niso to nevarni elementi, ki znajo državni oblasti le škodovati. — Ako se že torej v današnji dobi sprejema osebe v državne službe, ne oziraje se na narodnost, naj se vsaj iste v Prlekiji ali kje drugje na Štajerskem ali pa na Kranjskem nastavi, kjer nimajo moči rovariti toliko proti obstoju države, kakor pa v Prekmurju. — Vprašamo še enkrat poštno ravnateljstvo, ali je sprejelo podatke od pristojnega oblastva v Prekmurju, glede politične zanesljivosti, omenjene prakti-

kantije Hedve Cačovič? Nadejamo se, da bo poštno ravnateljstvo v interesu države in ogleda naših poštih kakor tudi drugih državnih nastavljenčev storilo potrebne korake. — J. B. (P. S. Radi priobčujemo predstojeci poročilo ter se g. dopisniku priporočamo za nadaljna poročila. Vse delovanje naše stranke, ki z orožjem ostre kritike skuša odstraniti nered v državni upravi, vzlasti pa v pokrajinah tik ob meji sloni na temelju: Vse za državo! V Ustavi je vsem državljanom zajamčena enakopravnost, za katero se pa še-le borimo. Red in državni interes zahteva, da se oseba, katero omenja g. dopisnik, — ako ima predpisano kvalifikacijo — nastavi sicer v drž. službi, vendar v notranjosti države, nikdar pa na madžarski meji! Oblasti, pazite! Uredn.)

Hrastje-Mota. Kolesarsko društvo Hrastje-Mota priredi v nedeljo dne 11. februarja 1923 v gostilni gosp. Jožef Farič v Rihtarovcih plesno zabavo s šaljivim zaporom in šaljivo pošto. Začetek ob 2. uri popoldne. Vstopnina 3 din za osebo. Za obilen obisk prosi Odbor.

Križevci pri Ljutomeru. V nedeljo, dne 28. januarja se je vršila pri nas zelo dobro obiskana orliška akademija s predstavo žaloigre Goslarica naše ljube Gospe, petjem in tamburanjem. — Vspored je bil zelo obširen. Telovadne točke, vzlasti uvodne so občinstvu zelo ugajale, ker so se izvajale ljubko in eksaktno, dasi ne brez pogreškov, katerih pa ni vsak opazil. Rajalni pohod s petjem Orlic je bil lep, pa tudi izvajanje vaj „Tri dobe zemlje Češke“ ni bilo brez užitka. Izredno so imponirale pevske točke, tamburaši manj, dasi niso slabo igrali. Igra „Goslarica naše ljube Gospe“ je po svoji vsebini ganljiva, draži očesne živce t. j. gani mestoma do solz, vendar je — (brez zamere!) — v življenju nemogoča. Pripominjamo, da to ni osebno mnenje dolgočasnega kritika, ampak sodba občinstva, ki, dasi neuko pravoznanstva zmajuje pri taki igri z glavo, ko vidi grdi čin izgubljene ženske, ki je mati nežnega otroka — goslarice, ki naj daje razkošni ženski zaslužek, da ga brezstidno razsiplje. Ta nežni otrok pride nato, ker noče izdati matere, tatice drobnega zlatega križca — v ječo ter se obsoja na — obglavljenje, kar je po vseh nekdanjih in sedaj obstoječih človeških zakonih nemogoče. (Nenaravna smrt junaške deklice koncem igre je po vseh mukah verjetna). Toliko o igri sami, ki je — kakor zgoraj omenjeno vsebinsko, ker obravnava motiv materinske in otrokove ljubezni, lepa, v predstavi pa nenaravna. **Režiserju in igralkam,** ki so zanesle sloves lepe Slomškove dvorane kot torišča za prosvetno delo v poslednjo preleško vasico — pa vsa čast in priznanje, ker to zaslužijo. Oder lahko z močmi, kakor so križevske predstavlja lepe domače igre, magari dramo, ker ima v prvi vrsti služiti ljudstvu po geslu: Iz naroda za narod! Nabožne igre so lepe in v gotovih letnih časih primerne, a tudi te naj bi bile predvsem — domačega izvora, ali vsaj presajena na slovenska tla. — Pozavčin, tipična narodna prikazen je nato nastopil in vkljub neznanju svoje vloge (t. j. besedila kupleta) žel obilno priznanja. — Najbolj pa „ga je pihnila“ gospa Znanoslava s svojo duhovito iznajdbo in svojimi mašinami, ki so vsled nepravilnega navrtanja napravile sijajno zmedo, občinstvu pa dosti smeha. — Vnetim prosvetnim delavcem križevskim pa kličemo: Le krepko naprej po začrtani poti, kakor pravi naslov na Vašem odru, ki je že toliko lepega dal muropoljskemu ljudstvu: Bogu v čast, mladini v korist!

Kokoriči pri Križevcih. Z velikim zanimanjem smo sledili opisovanju lumparij vaših demokratov in samostojnežev v Gornji Radgoni. Danes vam sporočamo samo toliko, da je ta zlahta povsod enaka. Posebna dva taka rogo-

vileža iz cele občine logarovske si predstavljata gospodarenje z občinskim denarjem čisto kakor vaši tam v Gornji Radgoni. Po domače bi se reklo, kakor prasica z mehcom. — Imamo nujne potrebo. Za vse bi si zmislili, da je denar, le našo samotno kapelico ne moremo popraviti, dasi imamo denar in tudi za zvon smo že zložili. Mi niti ne rabimo občinskega denarja, ker je zasebnih darov zadosti. Nasprotujeta pa dva samostojneža, ki se štejeja med olikance. Vsi jih poznamo, te nočne tiče. — Na dan volitev pa bo naše ljudstvo tako pametno, da bo odprlo oči (Ali jih še niste odprli? Ur.) in vrglo v samostojno škatljo kozje bobke namesto pravih kroglic. To so edino pravi glasovi za te backe. Več pa še pride. Kar nas je poštenjakov, ki še kaj držimo na sebi, jezik naš in našo sveto vero, na naše enostavne človeške pravice, vsi bomo volili našo Kmečko zvezo, samostojneži pa si naj pri nas namalajo enega osla, ki bo šel za njimi, živega itak ne dobijo več.

Propaganda naših vin.

V zadnji seji vinarskega in sadjarskega odseka kmet. družbe za Slovenijo v Mariboru (13. januarja 23), kot one institucije v Sloveniji, ki se največ briga za interese našega vinarstva, se je med drugim sklenilo izvoliti pododsek za propagando naših vin v tu- in inozemstvu ter ustanoviti v svrhu kritja iz tega povoda naraslih stroškov posebni „propagandni fond“.

Propagandni pododsek ima pred vsem nalogo, da oskrbi brošurico z natančnim popisom vseh naših vinskih okolišev, najznamenitejših vinskih vrhov ter najznamenitejših vrst naših vin, s slikami glavnih krajev naše vinorodne pokrajine in posameznih najlepših objektov, vinskih kleti, vinskih stiskalnic itd. Brošurica, namenjena tujcem, pred vsem vinskim kupcem in drugim vinskim interesentom, bi naj bila nekak vodnik po našem vinogorju in bo morala torej vsebovati vse, kar bi zamoglo služiti v propagando naših vin, torej tudi natančne naslove vseh znamenitejših vinogradnikov, vinarskih društev in zadrug ter vinskih trgovcev, in se bo tedaj morala dati tiskati v večih jezikih, pred vsemi v češkem in nemškem in v večji nakladi.

Nadalje je odsek sklenil prepustiti kot temelj imenovanemu propagandnemu fondu iz svoje imovine znesek 20.000 Din.

Ker se pa stem zneskom nikakor ne bo dalo doseči postavljenega cilja, se odsek obrača tem potom na vse p. n. korporacije in društva, kakor tudi na posamezne gg. vinogradnike in druge ličnosti, ki jim je prospeh in procvit našega vinogradništva na srcu, s prošnjo, da prispevajo po svojih močeh za ustanovljeni propagandni fond.

Naloga propagandnega pododseka bo nadalje, da skrbi tudi drugače za reklamo za naša vina, potom reklamnih člankov po tu- in inozemskih časopisih, potom lepakov itd., sploh, da podzame vse korake, ki bi zamogli služiti v svrhu boljšega spoznavanja naših vin in nam dovesti novih kupcev za naše vinske produkte. Čim večji bo propagandni fond temveč se bo lahko storilo na tem polju.

Vinarski in sadjarski odsek Maribor.

PALMA

Kaučuk potpetnike in potplate

Prednosti!

Ceneje in znatno trajnije nego od kozel

Varstvo proti vlagi i mraza!

Prva sredstva lepote! Katera držite, Kar obečajo!

že 23 let vseh deželah preiskušena, hvaljena in priljubljena so prava Elza-Iepoto pospešujoča sredstva lekarnarja Feller.

Elza obrazna pomada zanesljivo varstvo proti solnčnim pegam, solnčni opeklini, lisam, hrapovi kože, odstrani zajedavce, ogrce, nabore in vsakovrstne nečistosti kože. 2 velika porcelanasta lončka s pakovanjem in poštnino 25 dinarjev.

Elza-iližno mlečno milo najmilejše in najfinejše milo lepote! Ideal vseh mil! Popolnoma neškodljivo, se jako dobro peni in je milega finega duha. 4 velike kose s pakovanjem in poštnino 35 din.

Elza-pomada za rast las krepi kožo na glavi, zadržuje izpadanje, lomljenje in cepljenje lasprhut in prerano osivelost itd. 2 velika porcelanasta lončka s pakovanjem in poštnino 25 dinarjev.

En pokus zadostuje, da tudi vi rečete:

„To je ono pravo!“

Iščite v vseh poslovnica samo prave Elza-preparate od lekarnarja Feller.

Na vse gornje cene se računa za sedaj še 5% doplatka.

Naročilna pisma adresirati na: EUGEN V. FELLER, lekarnar, STUBICA DONJA Elzatr št. 326 Hrvatsko.

Proda se posestvo

z gospodarskim poslopjem vred, ki meri 2 orala. Je ena njiva in lep vrt za zelenjavo. Hiša ima lepo klet, jedilno shrambo in 3 gostilniške sobe, kjer je sedaj dobrodoča gostilna na lepi romarski božji poti k sv. Trojici v Slov. gor. in se nahaja v občini Kraljeva. Več pove lastnik Jakob Njivar gostilničar v Kraljevcih p. Sv. Jurij ob Ščavnici.

MLINARJI, POZOR!

Mlin popolnoma novo montiran, moderno urejen, z eno mlatilnico (Dreschmaschine) z novim 2 m dolgim cilindrom. Vprašati v upravnistvu „Murske Straže“.

Malo posestvo na prodaj. Novo stanovanje z 2 sobi, predsoba, kuhinja, jedilna shramba, kled, škedenj, hlevi za krave in svinje, 2 njivi, sadonosnik, mali vinograd, 1 uro od Ormoža, 5 minut od velike ceste, blizu rudokoda Ključarovci, 2 orala. Vpraša se pri posestniku Ivan Kosi, Sarotinje št. 35 pri Ormožu, p. Velika Nedelja. (Cena 180.000 K.)

AMERIKANSKI

Singer šivalni stroji dobivajo se edino le v naši lastni novi prodajalni v Mariboru, Šolska ulica št. 2

kakor nudi

Singer igle

Singer olje

Singer sukanec

Singer nadomestni deli itd.

Singer šivalni stroji za rodbinske kakor za vse obrtniške svrhe. ....

Prodaja na mesečno odplatu. (24 mesecev.)

Lastna mehanična delavnica za popravila vseh sistemov šivalnih strojev.

Zastopstvo za Gornjo Radgono in okolico: Ivan Majcen, ključavničar v G. Radgoni

Zastopstvo za Ljutomer in okolico: Anton Ludvig, ključavničar, Ljutomer

SINGER šivalni stroji Bourne & Co. New-York Maribor, Šolska ulica št. 2.

Državna razredna loterija

Žrebanje II. kola

6. in 7. februarja 1923

Prodaja in razpošilja

Obrtna banka v Ljutomeru

Učenec

se takoj sprejme, kateri ima veselje do usnjarske obrti, star 16 let iz dobre hiše pri gosp. Karlu Dlouhi, usnjarski mojster v Orehovcih, pošta Gornja Radgona.

Toliko jajc mi znesejo moje kokoši da je veselje. Najrajši jih prodam

RATNIK-u

v GORNJI RADGONI
SPODNJI GRIS št. 12

kateri plača po najvišjih dnevnih cenah.

Kupujem tudi vinski kamen po najvišjih dnevnih cenah.

Tiskarna Panonija Gornja Radgona

dobro in moderno opremljena se priporoča za točno, ceno in hitro izvršitev tiskovin vseh vrst, ima bogato zalogo vsakovrstnih pisarniških in šolskih potrebščin, vseh barv svilenega in krep-papirja, pis-papirja v kesetah in v mapah itd.

KNJIGOVESZNICA - KNJIGARNA - TRGOVINA S PAPIRJEV IN PISARNIŠKIMI POTREBŠČINAMI na drobno in debelo - ZALOGA ŠOLSkih KNJIG

HRANILNICA IN POSOJILNICA v RADINCIH

f. z. z. n. z.

obrestuje vloge z 5% od sto, || daje raznovrstna posojila in vezane vloge tudi višje, || izplačuje dvige brez odpovedi.

račun ček. urada št. 12.168